

Výstava pořádaná ve spolupráci s Jihočeským muzeem v Českých Budějovicích / Exhibit in Conjunction with Jihočeské muzeum, České Budějovice

Galerie České spořitelny, palác Rytířská 29, Praha 1
Gallery of Česká spořitelna, Rytířská 29, Praha 1

Kurátor: Mgr. Eva Sklenářová

Redakce: Duňa Panenková, PhD.

Grafická úprava: Heyduk, Musil & Strnad s.r.o.
Tisk: Heyduk, Musil & Strnad s.r.o.

Pořadatelé děkují Archivu hlavního města Prahy, SOA Znojmo a Jihočeskému muzeu v Českých Budějovicích za poskytnutí obrazových podkladů.

ĐÁBLOVA DÍLNA / THE DEVILS WORKSHOP

Počátkem roku 1943 přijel do několika koncentračních táborů SS-Sturmabführer Bernhard Krüger a vybral vždy několik vězňů, kteří byli povoláním typografové, bankovní úředníci, fotografové, chemici a retušéři. Koncem května se všichni sešli v koncentračním táboře Sachsenhausenu na sever od Berlína. Nic netušící vězni, vystrašení vlídným zacházením a mírnějším režimem, byli umístěni v izolované budově, o níž ani vedení tábora netušilo, co se tam vlastně děje. Teprve tehdy pochopili, proč byli vybráni: kvůli své profesi. Byl mezi nimi i Adolf Burger, díky jehož knize (a oscarovému filmu na její motivy) dnes známe pozadí celé věci.

V Sachsenhausenu totiž Němci už na podzim 1942 rozjeli výrobu falešných anglických liber. V uzavřeném baráku byla moderně vybavená tiskárna, fotografická a retušerská laboratoř, knihvazárna a rytecká dílna. Celému podniku, operaci „Bernhard“, velel právě Krüger. Na nápad obnovit padělatelskou činnost však nepřišel Krüger, ale Heydrichův oblíbenec a důvěrník pro vyřizování „mimořádných“ úkolů (čili vražd, provokací a brutálních napadení) Alfred Naujocks už počátkem války. Heydrich jeho myšlenku upravil a rozšířil a Velký vůdce jí s nadšením schválil.

Protože padělky se používaly na vyplácení německých zahraničních agentů, musely být velmi kvalitní a od pravých bankovek

to vypadalo, že svědkové jejich největšího finančního podniku neuniknou, ale nakonec vše dobře dopadlo a 5. května se nedobrovolní padělatelé konečně dočkali svobody. Padělky spolu s dokumentací, technickým vybavením a dalšími cennostmi Němci naházeli do odlehlého Töplitzského jezera - „poklad“ se podařilo vyvezdout až v 60. letech.

Padělatelská dílna v Sachsenhausenu poslala do světa úctyhodné množství bezmála devíti milionů anglických bankovek v hodnotě 134,5 milionu liber. Kromě jejího osazenstva přežil válku i Bernhard Krüger. Přestože byl hlavní figurou celé aféry, nakonec se trestu vyhnul. Prokázal při tom pozoruhodnou drzost a pevné nervy: až do roku 1956, kdy byl zločin padělání promlčen, pracoval jako účetní v německé továrně na ruční papír. Ironií osudu bylo, že hned ve vedlejší místnosti seděla angloamerická komise vyšetřující dodávky papíru pro jeho padělatelskou dílnu...

In 1943, the Nazis set up a technologically sophisticated workshop in the concentration camp of Sachsenhausen, Germany where Jewish printers, photographers and chemists manufactured English pounds. Among the inmates was Adolf Burger whose book and film offer background information.

During wartime, 134.5 million counterfeit pounds were in circulation. The fakes were so superb they fooled the central banks

carské pivní lahvi. Tyto případy skončily naštěstí jen oficiálním zákazem; dnešní úřady jsou daleko přísnější, jak ukazuje příhoda poměrně nedávného data.

Před pár lety dostala jedna opavská středoškolačka dobrý nápad, jak netradičně pojmut maturitní tablo. Naskenovala současně české dvousetkoruny, portrét Jana Amose Komenského nahradila fotkami spolužáků a místo jména pedagogického veličána napsala na bankovky jména spolužáků a název školy. Toto netradiční tablo pak jako překvapení pro spolužáky rozházela kolem školy. Určitě to u nich mělo úspěch; největší překvapení však brzy zažila ona sama. „Bankovky“ totiž pochopitelně sebrali kolemjdoucí a pokusili se s nimi platit v obchodech. Kupodivu se jim to dařilo, někteří prodejci si žádného rozdílu nevšimli. Pro studentku si tak zakrátko přijela policejní hlídka a obvinila ji z padělání; kdyby se celá věc dostala před soud, hrozilo by jí až osm let vězení. Na tenhle maturitní ročník nikdo ze školy asi jen tak nezapomene...

Since all good businessmen know that business cannot thrive without advertising, many have used money to that end. As early as 1919, restaurant waiters were handing their customers void Austrian banknotes transformed into invitations to a cabaret. Several years later, an American manufacturer used a similar

nerozpoznatelné. Vězni vyrobili dokonalé tiskové desky i s tajnými ochrannými znaky a nejmenšími detaily. Tým matematiků rozšifroval číselný systém anglické banky, takže když si ve Švýcarsku jeden německý agent odvážně vyžádal přezkoušení bankovek, potvrdila pravost nejen švýcarská, ale i anglická centrální banka!

Koncem války pracovalo v sachsenhausenské falzátorské továrně přes sto čtyřicet vězňů. Nezůstalo jen u platidel, Němci falžovali i anglické poštovní známky, křestní listy, úřední dokumenty, výplatní knížky, pasy atd. Vedle liber se padělaly i jugoslávské bankovky. Dolary přišly na řadu až v samém závěru války, takže už nestihly přijít do oběhu, protože v té době už Říše prohrávala na všech frontách.

Koncem února posledního roku války byly práce v továrně náhle zastaveny. Vězni měli přístup k vysílání rozhlasu a věděli, jaká je situace, byli proto přesvědčeni, že udeřila jejich poslední hodinka. Vypukl všeobecný zmatek, vybavení dílny se však jen sbalilo a odvezlo vlakem do Mauthausenu. Tam museli všechno vyloučit, aby to po několika dnech (to už bylo konec března) zase sbalili a naložili na auta. Vězni i vybavení byli převezeni do blízkého tábora v Rakousku, kde Němci padělané peníze uschovali v komplexu chodeb vykatných hluboko v horách. Tam se začala zařizovat nová dílna, v níž mělo konečně dojít na padělání dolarů. Ale to už se blížili Spojenci. Němci hromadně prchali, několikrát

in Switzerland and England. The prisoners had to crumple and soil the notes for an authentic look. In the workshop, they also forged documents, passports and postage stamps. When it was clear the Nazis would lose the war, the prisoners as sole witnesses were in an even greater danger but all managed to survive. The Germans threw the crates with the fakes into a remote lake in the Alps. From there they were lifted in the 1960s.

PENÍZE NEVÁŽNĚ / FUNNY MONEY

Jak už bylo řečeno, napodobování oficiálních platidel, byť v dobrem a bez padělatelského úmyslu, se řídí přísnými pravidly. Kdo je nezná, tvrdě narazí na ruku zákona.

Podobné nápady se objevovaly už odedávna. Každý dobrý obchodník ví, že bez reklamy se obchod hýbat nebude, proto mnozí přišli na myšlenku využít pro reklamu peníze. Už v roce 1919 se objevily reklamní potisky neplatných dvoukorunových rakousko-uherských bankovek, které číšníci rozdávali v restauracích jako pozvánku do opavského kabaretu Eldorado. Podobným způsobem, tentokrát na dvacetikoruně, propagovala o tři roky později jedna anglická firma americké žvýkačky na odvykání kouření, brněnský bankovní závod lákal zákazníky nápisy na kopii jednodolarové bankovky, rakouská koruna se objevila i jako etiketa na švý-

ky padělatelů začal měnit a odlišovat. Dnes se bankovky tisknou na speciálně upravený a vysoce odolný ceninový papír. Ochranné prvky v něm tvoří vodoznak, vytlačovaný do papíru během výroby, ochranná vlákna a konfety, které na bankovkách vypadají jako tenké čárky či barevné tečky a pod UV světlem září, dalším výrazným prvkem je ochranný proužek, tenký jakoby kovový pásek s mikrotextem, který přetíná bankovku odshora dolů.

Neméně důležitá je technika tisku. V současné době je tisk bankovek na takové úrovni, že je již žádná padělatelská dílna nemůže dokonale napodobit; v počátcích papírových platidel to ale bylo poměrně snadné. První bankovky se tiskly běžným knihtiskem, přesněji tiskem z výšky. Nejprve se tisklo jen černě, brzy přistoupily i barvy - to když vídeňský mechanik Jacob Degen a jeho synové, kteří pracovali v tiskárně Vídeňské banky, vyvinuli gilošovací stroj (giloš, z francouzského guilloche, je jemná vlnovitá čára) a stroj na dvoubarevný tisk. Roku 1825 tak byly rakouské bankovky technicky na výši jako málokde v Evropě, byly ve dvou barvách a měly i strojově číslování (číslovací stroj vynalezl také Jacob Degen). V této podobě představovaly vrchol tehdejších možností knihtisku.

Daleko zásadnější změnou bylo zavedení hlubotisku ve 40. letech 19. století. Tato technika vyšla z mědirytů a princip je takový, že tisková barva je nanášena pouze v zahloubených vyrytých linkách. Výsledkem hlubotisku je plastická hmatatelná linka, která přináší další ochranný prvek: skrytý obrazec, který je viditelný jen při naklonění bankovky v určitém úhlu proti světlu. Na našich současných bankovkách je to číselná hodnota bankovky na rameni vyobrazené osobnosti.

Ve druhé polovině století se začaly objevovat i bankovky vícebarevné. Každá barva se však tiskla samostatně a výsledný soutisk se lecky nepovedl. Ulehčením se stal irisový nebo také iridující potisk, trochu připomínající duhu: zásobníky s různými barvami se daly vedle sebe, takže barvy na bankovce plynule přecházely do jiných. Tisk z výšky byl postupně nahrazen jednodušším tiskem z plochy, zvaným též litografie či později ofset, kterým se, zjednodušeně řečeno, tiskne pomocí kovové tiskové desky a válců s barvou. Ofset dokáže tisknout obě strany zároveň, čímž odpadá problém špatného soutisku a dovoluje tak vytvořit na bankovkách další ochranný prvek, průhlednou soutiskovou značku - na každé straně bankovky najdeme polovinu ornamentu, které při pohledu proti světlu tvoří jeden celek.

Při výrobě bankovek se používají všechny tři techniky najednou, čímž se padělatelům značně komplikuje práce. Nemluvě o dalších „vychytávkách“, jako je luminiscenční barva, která se na našich bankovkách objevila už ve 40. letech 20. století a je viditelná pod ultrafialovým světlem, jako jsou magnetické potisky, identifikovatelné jakýmsi detektorem kovu (ty ale naše bankovky nemají), hologramy, odrazné plošky a další.

Though originally made of ordinary paper, modern banknotes are printed on a special security printing paper. Among its security elements are watermarks, security threads and dyes that fluoresce under ultraviolet light. Another factor is a thin metal stripe covered with microprint.

Printing technology is just as important. First banknotes were printed on a regular printing press. The 1840s had witnessed the arrival of gravure printing, a technique in which the ink flowed into small recessed lines. The result was an embossed line. In time, some notes were made multicolored. However, as each color was printed individually, the resulting register was often imprecise. This problem has been resolved by the new method of offset, in which two rotary color-presses print both sides of the banknote simultaneously. In banknote manufacture, all technologies are used at the same time to further encumber the counterfeiters' efforts.

ploy to promote quit-smoking chewing gum. A Swiss beer bottle had been graced with the Austrian crown. At the time there was only an official ban of such practices but today the authorities are stricter.

Not long ago, a high school girl making a graduation display found out the hard way. Giving a free reign to her creativity, she scanned banknotes, which she then filled in with snapshots of her classmates and scattered them outside the school. Passersby found them and used them in a nearby store with unexpected success. The student was charged with counterfeiting and threatened with eight years of prison.

BANKOVKY: OCHRANNÉ PRVKY, TECHNICKÉ POSTUPY A JINÉ CHYTÁKY / SECURITY ELEMENTS AND MANUFACTURING TECHNOLOGY

Jakmile si lidé jen trochu zvykli na nově zavedené papírové peníze, objevily se první padělky. Vyrobit padělek prvních bankovek nebylo nic tak složitého, zvláště pokud měl člověk po ruce tiskařské náčiní; proto se na papírových platidlech postupně objevovaly takzvané ochranné prvky.

Základní věcí je však materiál. V prvních desetiletích života bankovek se používal běžný papír, který se teprve se slícímí úto-

PADĚLÁNÍ PENĚZ / DRUHÉ NEJSTARŠÍ ŘEMESLO

COUNTERFEITING MONEY / THE WORLD'S SECOND OLDEST PROFESSION

6/4 - 2/7/2011

otevřeno denně 10.00 - 18.00
vstup zdarma

open daily from 10.00 a.m.
to 6.00 p.m.
admission free

PADĚLÁNÍ PENĚŽ - DRUHÉ NEJSTARŠÍ ŘEMESLO / COUNTERFEITING MONEY: THE WORLD'S SECOND OLDEST PROFESSION

Padělatelské řemeslo je skoro tak staré jako peníze samy. Už první státní mincovna na světě, založená roku 113 př. n. l. v čínském městě Xi'an, musela zavést i první opatření proti padělání: mince se odlévaly se zvednutými okraji, aby se zabránilo opilovávání a okrajování vzácného kovu. Tresty bývaly už od počátků ražby vládních mincí velmi tvrdé a mnohý zájemce si dobře rozmyslel, jestli má riskovat deportaci, useknutí rukou či hození za živa do vařící vody. Avšak padělatelé jsou unašeni vidinou zisku, kterého by mohli dosáhnout proměnou levných kousků kovu nebo papíru v něco cennějšího, a proto nadále porušují zákon, i když je i dnes čeká vysoká pokuta a vězení.

Padělatelé neškodí jen jednotlivci, kterého podvádějí, ale hlavně státu, v jehož pravomoci se peníze vydávají. Padělání měny (za účelem poškození nepřátelské ekonomiky) patřilo také mezi často používanou válečnou taktiku. V sedmdesátých letech 15. století se Milánská svobodná republika snažila podkopat stabilitu konkurenčních Benátek paděláním dukátů. Napoleon padělal rakouské a ruské bankovky, pruský král Fridrich Veliký v období sedmileté války napadl hned několik měn najednou.

1/ Vladislav Jagellonský / Vladislav Jagiellonian

2/ Ludvík Jagellonský / Louis Jagiellonian

3/ Václav Hanka

4/ Keltská mince podle řeckého vzoru / Celtic coin modeled after Greek money

5/ Napodobenina keltské mince, tzv. rastislav / Imitation of a Celtic coin - Rastislav

6/ 5000 Kčs z roku 1919 / 5,000 crowns from 1919

BÍLÉ A ČERNÉ PENÍZE / MONEY IN BLACK AND WHITE

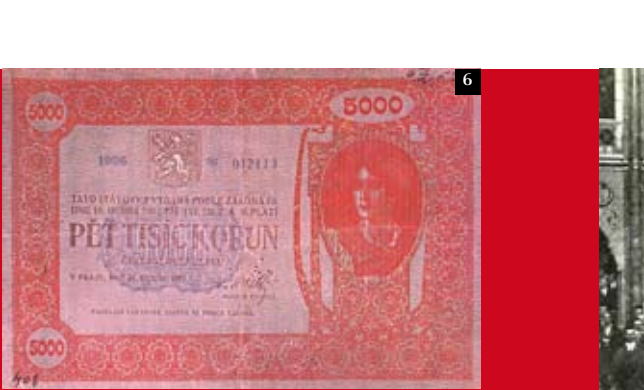
Za vlády Jagellonců a prvního Habsburka krále Ferdinanda I. v první polovině 16. století byl základní mincovní jednotkou stále pražský groš, který se dělil na 7 peněz bílých a 14 černých. Bílé peníze byly velmi oblíbené, protože byly v mincovně pečlivě vyběleny, takže se stříbrem jen blýskaly; byl na nich vyobrazen kráčejjící český lev v perličkovém kruhu. Zato černé peníze, někdy též zvané haléře, byly o něco menší, lehčí a nekvalitnější, a hlavně tmavší, čili vypadaly méně honosně. Obraz tvořila iniciála panovníkova jména s korunkou. Oba typy byly raženy jen po jedné straně.

Protože zjišťovat váhový rozdíl, který se pohyboval maximálně v gramech, bylo pro běžného člověka nemožné (o zkoumání jakosti nemluvě), rozlišovacími znaky byla barva a velikost. A tady už mnohá chytrá hlava přišla na to, že když se černý peníz trochu rozklepe, vyčistí a přerazí novým obrazem se lvem, nikdo nic nepozná. Zřejmá skutečnost, že by to vyžadovalo patřičné zkušenosti, nástroje a hlavně razidlo, nepředstavovala žádný problém - ty chytré hlavy totiž vždy všeho patřily zaměstnancům vládní kutnohorské mincovny. V několika nalezených mincovních depotech se tak objevily velmi kvalitní a nebezpečné padělky bílých peněz. Jejich nebezpečí spočívalo jednak v tom, že jejich mincovní obraz byl výborně provedený, bez kazů a odchylek, a jednak

v kovu: obsah stříbra ve střížku byl někde mezi bílým a černým penízem. Nebyl to tedy obvyklý měďák pokrytý vrstvičkou stříbra, ale směs kovů připravená složitým technologickým postupem, který byl možný jen v mincovně. Kromě toho byly mince raženy mnoha různými kolký, a takové množství bylo k dispozici zase jen v mincovně... Podvod se samozřejmě neutajil. Při vyšetřování se však kutnohorský pregěř Jakub Turnovský hájil tím, že kdyby v preghausu mincovny prováděl něco nekalého, ostatní pregěři by ho viděli a ohlásili by to. Tomu oni zmínění ostatní jistě horlivě přikyvovali – nebylo to konekconců zas tak dávno, co byl jeden kutnohorský mincíř za falšování mince upálen…

The Prague groschen, consisting of 7 white and 14 black coins, was the prevalent legal tender in the first half of the 16th century. White money was popular because it came from the mint polished to a silvery shine. But black coins, sometimes called hellers, were smaller, lighter, less refined, and dark

Since determining a coin's weight during paying was too complex, one had to rely on color and size. But a little hammering, cleaning, and striking a new image on a black coin made it difficult to tell apart. That was clear to the workers at the state mint in Kutná Hora who had both knowledge and tools.

6/ 5000 Kčs z roku 1919 / 5,000 crowns from 1919

7/ Zasedání maďarského Národního shromáždění / Hungarian National Assembly in Session

8/ Johann Schober, „Otec Interpolu“ / Johann Schober, “Father of Interpol”

NEJSTARŠÍ VELKOMORAVSKÉ MINCE / THE OLDEST COINS OF GREAT MORAVIA

Jméno Václava Hanky, slovanského filologa a slavjanofila, prvního bibliotekáře a správce sbírek Národního muzea a držitele několika vyznamenání a řádů za jazykovědnou činnost, je známo především ve spojitosti s aférou kolem Rukopisů Královédvorského a Zelenohorského. Bývá označován za falzátora, byť se na jejich vzniku podílel především myšlenkou, jako vůdčí duch, a konkrétní práci zastali jiní. Proto, když se v numismatických sbírkách Národního muzea objevilo osmnáct „velkomoravských“ zlatých mincí, bylo pozdějším odborníkům poměrně jasné, odkud vítr vane.

Zlaté mince, vzhledově inspirované mincemi keltskými, respektive řeckými, prý přinesl Hankovi do muzea jeden nádeník od Litomyšle. Byla opravdu skvostná, řeckými písmeny byl na líci zřetelně vyveden začátek jména velkomoravského knížete RASTISL, na rubu se při troše fantazie objevil nápis PEGNAZE. V rámci slovanské vzájemnosti a bratrství, které evidentně překonaly i jeho lásku k vlasti, ji Hanka - namísto uložení v muzejní sbírce - obratem nabídl svým ruským přátelům, moskevskému profesorovi filologie Bodjanskému a jeho učenému příznivci, hraběti Stroganovovi, za pouhých 15 zlatých.

Numismatik Národního muzea Josef Smolík připsal počátkem 20. století autorství jednoznačně Hankovi: jednak se mince objevily za jeho správcování, jednak byl jeho blízkým přítelem jistý Vilém Kylián, vyhlášený padělatel českých mincí. V podezření upadl také rytec pražské mincovny Josef Lerch; čili není jisté, koho vlastně označit za pachatele. Faktem zůstává, že Hanka tuto tolik senzační minci „překvapivě“ nikdy nepublikoval. Jednu z mincí měl ve své soukromé sbírce, zmíněných osmnáct se do muzea dostalo jako dar prezidenta Společnosti Národního muzea hraběte Josefa Nostice. Jak se falza dostala k němu se asi zjistit nepodaří.

Jak se ukázalo při pozdějších zkoumáních, která Smolík zahájil, všechny mince byly vyraženy jedním razidlem. Drobné odchylky a nedoražení obrazu způsobil snad přímo falzátor ve snaze

Hanka claimed their finder brought to the museum the coins, look-alikes of ancient Greek money. Their face has, in Greek letters, the start of the name Rastislav, the Great Moravian Prince; the reverse bears a made-up word, posing as Proto-Czech for “money” (pegnaze). What gives them away is their inconsistent weight and the fact that pure gold coins from that era were not as finely made.

ZLOČIN VE ZNAMENÍ NACIONALISMU / CRIME IN THE NAME OF NATIONALISM

Zlaté časy nastaly padělatelům po vzniku Československa - vítaným terčem se staly nekválně tištěné a graficky jednoduché kolký. Ty se na bankovkách objevily hned počátkem roku 1919, kdy ministr financí Alois Rašín nechal během jedné noci uzavřít hranice a všechny bankovky (maďale platné ve všech státech zaniklé monarchie) okolkovat. Zabránil tak hospodářskému kolapsu, který se nevyhnul ostatním nástupnických státům.

Padělky přicházely převážně z okolních států, které se potýkaly s hyperinflací, ale objevil se i případ útoku zevnitř. Padělky kolků za čtvrt miliardy korun měl na svědomí Hans Krebs, sudetoněmecký nacionalistický předák, jehož cílem bylo připojit Sudety k Německu. Krebs proto padělal kolký za účelem narušení

V průběhu let 1921 - 1923 bylo v oběhu zadrženo více jak šedesát tisíc kusů těchto padělaných státovek v hodnotě přes 30 milionů. Bylo také prokázáno, že univerzitní profesor dr. Meszáros měl úzké kontakty s nejvyššími vládními kruhy tehdejšího horthyovského Maďarska; motivací k činu byla zást k nové československé republice a její silné měně.

A jaké byly dohry celého případu? Dr. Meszáros a další členové penězokazecké skupiny byli nakonec propuštěni na svobodu. Podle tehdy platných rakouských zákonů šlo totiž o cizince, kteří z politických důvodů padělali cizí, tedy nikoliv rakouskou měnu, což trestné nebylo. Proto mohl Meszáros nerušeně zopakovat svůj padělatelský pokus o čtyři roky později, kdy spolu s princem Ludvíkem Windischgrätzem padělali francouzské tisícifrankové bankovky v hodnotě 30 miliard, údajně s cílem financovat probabsburský převrat. I tehdy dostali hlavní aktéři jen směšně nízké tresty. Meszáros pak uprchl do Turecka, kde působil jako ředitel etnografického muzea v Ankaře. V 50. letech emigroval do Spojených států, kde brzy zemřel. Ještě než byl Meszárosův případ vyšetřen, podala československá ministerstva podnět tehdejší Společnosti národů, která v dubnu 1929 iniciovala podpis Mezinárodní úmluvy o potírání penězokazectví. V ní byl výslovně uveden postih padělání cizí měny a vyčlenění tohoto zločinu z politické sféry. Dalším důsledkem bylo založení Mezinárodní kriminálně policejní komise, která je dnes známá jako Interpol.

9/ Adolf Burger

10/ Burgerovo svědectví čtenáře neustále pítahuje / Burger's testimonial still fascinates the public

Během americké války Severu proti Jihu každá ze stran tiskla padělky měny té druhé, takže až 40 % bankovek v oběhu bylo padělaných - což je celkem pochopitelné za situace, kdy neexistovala centrální banka a své bankovky vydávalo přes 1200 bank. Odpovědí na tuto různorodost bylo zavedení národní měny, podpořené vytvořením Tajné služby (dnešní CIA) jako federální agentury, která byla zodpovědná za ochranu integrity měn a bankovek.

Stát, at už reprezentovaný panovníkem nebo všeobecně zvolenou vládou, měl vždy jen několik možností, jak se padělatelům bránit: zákony korigující vydávání platidel, přísné tresty pro každého, kdo měnu napadne, a vylepšování technického provedení platidel tak, aby jejich padělání bylo čím dál těžší. Presto padělatelé peněz vždycky byli a hlavně budou, at už jim půjde o přilepšení ke skrovnému živobytí nebo o prospěch vlastní a politických záměrů. Zchudlý zeman razící ve sklepení své tvrze stříbrňáky z mědi, nádeník obkreslující v komůrce na koleně zlatkovou bankovku i úředník tisknoucí na šéfově špičkové tiskárně zkušební pětistovku mají, i přes obrovskou propast času, něco společného: touhu po zisku, důvěru ve své schopnosti a hlavně přesvědčení, že zrovna jim to tentokrát určitě vyjde. A čím větší sebedůvěra, tím rychlejší pád. I když to vypadá lákavě, nevyplatí se to. Tak to radši nezkoušejte.

stability státu. Bankovky s padělaným kolkem byly zabavovány bez náhrady, u těžko odhalitelných falz dostal nešťastník alespoň 50% hodnoty.

První československé státovky byly snadnou kořistí - tiskly se v českých tiskárnách, které neměly potřebné vybavení a zkušenosti. Nejvyšší nominály 1000 a 5000 Kčs zhotovily zahraniční specializované tiskárny. Přesto ani tato kvalitní platidla neunikla napadení. U pětistícové bankovky se padělky velmi brzy; rychlé stažení z oběhu z ní udělalo sběratelsky nejzácnější a nejdražší československé papírové platidlo, jehož cena se dnes pohybuje ve statisících.

První emise československých bankovek se těšila pozornosti více než osmdesátí padělatelských dílen, v nichž se vyrobilo přes sto tisíc falsifikátů v celkové hodnotě přesahující 35,5 milionu korun. Značný podíl na tomto počtu měla padělatelská „firma“ Meszáros a spol.

Hned na jaře roku 1919 se v Praze objevilo množství dokonalých padělků pětisetkoruny. 25. června byli ve Vídni zadrzeni manželé Kleinovi, kteří postupně vyměnili u různých peněžních ústavů padělky v celkové hodnotě 12 milionů korun! Díky jejich zatčení mohli být 27. června 1921 dopadeni ing. Gyorfíy a prof. PhDr. Gyula Meszáros. Při domovní prohlídce pak u nich byly nalezeny padělky v celkové hodnotě 5 milionů korun.

After the fall of the Austro-Hungarian Empire, Austrian money was still used in the fledgling Czechoslovakia. To stop an influx of banknotes from other states of the former monarchy and to stave off the economic crisis troubling the succession states, the finance minister quickly decreed that a special stamp be put on all banknotes on the state territory. As the strong Czechoslovak currency provoked resentment, counterfeiters tried to undermine its stability.

A quarter million crowns worth of revenue stamps came from a workshop of a Sudeten German nationalist leader who had his eyes on the annexation of the Sudetes (Czechoslovak border regions with a German majority) to Germany. But the phony five-hundred crown notes made by the Hungarian nationalists lead by Dr. Meszáros in 1925 caused an even greater scandal. Shielded by the Hungarian government, they produced 30 million crown worth of fakes. They escaped prosecution; since they worked out of Austria, they falsified foreign (Czechoslovak) currency, and that was not punishable by law.

As a result, the Czechoslovak government initiated through the United Nations an International Pact to act against such cases. For the same purpose, an international criminal police commission was established, known today as Interpol.